

Karoliina Niemi

11.3.2021

18/21/L/A

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

VNS 7/2020 vp Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Pyydettynä lausuntona koskien valtioneuvoston selontekoa EU-politiikasta
Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Valtioneuvoston selonteko käsittelee EU:n metsiä ja metsäteollisuutta koskevia asioita tasapainoisesti ja realistisesti. Metsäteollisuus ry yhtyy valtioneuvoston selonteon näkemykseen metsäteollisuuden tärkeydestä Suomelle sekä siitä, että Suomen tulee edistää kestävästä biotalouden mahdollisuuksia EU:ssa.

Valtioneuvoston tapaan Metsäteollisuus ry muistuttaa metsien poikkeuksellisesta merkityksestä Suomelle talouden ja työllisyyden kannalta. Kuten selonteossa todetaan, metsät tarjoavat Suomen merkittävimmän luonnonvaran eli puun. Puu tarjoaa materiaalin, jolla voidaan korvata erilaisia uusiutumattomia materiaaleja.

Metsäteollisuus yhtyy selonteon näkemykseen, että EU-sääntelyn on oltava tarkoituksenmukaista, laadukasta ja selkeää. EU-sääntelyn tulee perustua luotettavaan ja riittävään tietoon sekä perusteellisiin vaikutusarviointeihin. Metsäteollisuus pitää selonteon tavoin tärkeänä, että samalla kun luodaan uutta sääntelyä, tarkastellaan kriittisesti vanhaa sääntelyä ja tarvittaessa yksinkertaistetaan sitä. Tarpeettoman hallinnollisen taakan välttäminen on tärkeää. Metsäteollisuus korostaa lisäksi päällekkäisen lainsäädännön välttämistä, mistä esimerkkinä päästösääntely tai yritysvastuusääntely.

1 Luonnonvarojen kestävä ja monipuolinen käyttö

Metsäteollisuus muistuttaa, ettei Suomen metsiä tule käsitellä vain hiilinieluna tai suojeltuina monimuotoisuuskeitaina. Myös taloudelliset ja työllisyysnäkökulmat on aina varmistettava, ja kaikkien lainsäädännöllisten aloitteiden on perustuttava huolelliseen vaikutusten arviointiin. Metsäteollisuus tukee selonteon näkemystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä luonnon monimuotoisuuden ja elinkeinojen turvaajana. Suomen metsistä ei saa tulla EU:n yhteisomaisuutta, ja muun muassa suojelutavoitteiden saavuttamisessa taakanjaon on oltava reilu.

Metsäteollisuus suhtautuu positiivisesti LULUCF-asetuksen aiempaa yksinkertaisempiin laskelmiin. Keskeistä nielupolitiikassa on tarve varmistaa, etteivät muut valtiot tai sektorit

Karoliina Niemi

11.3.2021

18/21/L/A

saa hyötyä Suomen kasvavien metsien hiilivarannoista ja jatkaa sen varjolla hiilidioksidipäästöjä.

Metsäteollisuus yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jossa korostetaan metsäpolitiikan olevan jatkossakin kansallista jäsenmaiden erilaisista olosuhteista johtuen. Metsäteollisuus muistuttaa, että EU-tasolla vaaditaan jatkossakin aktiivista toimintaa paitsi kansallisen toimivallan puolustamiseksi myös metsien kestävä talouskäytön tukemiseksi.

2 Biopohjainen kiertotalous avainasemassa taisteltaessa ilmastonmuutosta vastaan

Metsäteollisuus kannattaa vahvaa kestävä biotalouden edistämistä ilmastonmuutoksen torjunnassa. Valtioneuvoston näkemyksen mukaisesti metsäteollisuus korostaa, että puurakentaminen on yksi keskeisistä soveltamisalueista, joilla uusiutuvien materiaali- ja energiaomavaraisuuden, raaka-aineiden sekä väli- ja lopputuotteiden uusiutumattomia materiaaleja korvaava vaikutus on merkittävä. Tulevaisuuden kannalta metsäteollisuus pitää tärkeänä, että jatkossa myös muut soveltamisalueet, kuten puupohjaiset tekstiilit, biokemikaalit ja –polttoaineet, ligniinipohjaiset materiaalityratkaisut ja fossiilittomat pakkausmateriaalit tunnustetaan näkyvästi välttämättöminä ratkaisuin EU:n vihreän kehityksen ohjelman tunnistamille haasteille.

Metsäteollisuuden mielestä Suomen on oltava aloitteellinen, jotta biotalouden ml. puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyödyt (substituutiovaikutus, hiilen varastointi sekä materiaali- ja energiaomavaraisuus) tunnustettaisiin kattavasti eri EU-hankkeissa, kuten esimerkiksi teollisuusstrategiassa, kiertotaloushankkeissa, ilmasto- ja energialainsäädännöissä sekä kauppaneuvotteluissa.

Metsäteollisuus tukee selonteon mukaista siirtymää kiertotalouteen ja muistuttaa, että se on toiminut kiertotalouden periaatteiden mukaisesti jo pitkään. Puun kaikki osat hyödynnetään tarkasti valmistettaessa erilaisia tuotteita ja lähes kaikki metsäteollisuuden sivutuotteet hyödynnetään edelleen jatkoprosesseissa. Metsäteollisuuden näkökulmasta onkin järkevää puhua biotaloudesta ja kiertotaloudesta samassa yhteydessä eli puhua biopohjaisesta kiertotaloudesta.

Tulevaisuudessa uusiutuvista luonnonvaroista valmistetut materiaalit ja tuotteet ovat entistä keskeisempiä kiertotalouden ja sen investointien toteuttamisessa. Uusiutuvien ratkaisujen merkitystä tukee myös tuore Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen kiertotalousstrategiasta, missä uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa tavoiteltaessa luonnonvarojen kokonaiskulutuksen vähennystä. Metsäteollisuus auttaa lisäksi EU:ta saavuttamaan tavoitteen vähentää kriittisiin materiaaleihin liittyvää tuontiriippuvuutta uusiutuvien materiaalien osalta vihreän siirtymän edetessä.

Metsäteollisuus pitää hyvänä valtioneuvoston näkemystä siitä, että EU:n on panostettava erityisesti innovaatiopolitiikan keinoin digitalisaatioon ja uusiin teknologioihin keskeisimpinä talouden uudistajina ja eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykytekijöinä. Tässä yhteydessä metsäteollisuuden mielestä on tärkeää huolehtia

Karoliina Niemi

11.3.2021

18/21/L/A

innovaatiopolitiikan ja sen toimeenpanoon liittyvien instrumenttien riittävästä yritysvelvoituksesta, pitkäjänteisyydestä ja ennakoitavuudesta, jotta tieteelliset läpimurrot muuntuvat myös yhteiskunnassa hyödynnettäviksi ratkaisuuksi.

3 EU:n ilmastopolitiikkaan vahva kansainvälinen näkökulma

Suomen on vahvistettava EU:n ilmastopolitiikan kansainvälistä näkökulmaa. *Do no harm* -periaatteeseen on sisällytettävä myös hiilivuoto eli teollisen tuotannon siirtyminen löysempien ilmastovelvoitteiden maihin sekä hakkuuvuoto eli puunkäytön siirtyminen maihin, joissa metsätalous ei ole kestävä. Päästökauppadirektiivin mahdolliset kiristykset tulee arvioida huolella. Hiilivuodon osalta on tärkeää, että Suomi puolustaa maksuttomien päästöoikeuksien myöntämistä kansainvälisessä kilpailussa oleville ja hiilivuodolle altistuville teollisuuden aloille. Päästökauppadirektiiviä ei tule lähtökohtaisesti laajentaa korkeamman rajakustannuksen toimialoille, mikä johtaisi vapaamatkustukseen teollisuuden kustannuksella.

Hiilidioksidipäästöjen rajasääntelymekanismia on arvioitava kokonaisedun kannalta, kuten selonteossa todetaan. Mekanismin tai sen oheisvaikutusten (vaikutus nykyisiin hiilivuotosuojiin) ei tule heikentää Suomen metsäteollisuuden tuotteiden kilpailukykyä EU:n ulkopuolella tai aiheuttaa kitkaa ja esteitä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävään kauppaan. Yleisesti EU hakee monenvälisiä ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Tämän mukaisesti pidämme myös hiilidioksidipäästöjen hinnoittelussa kansainvälisesti sovitun maailmanlaajuisen järjestelmän parempana ratkaisuna verrattuna yksipuolisiin toimiin.

Merenkulussa metsäteollisuus korostaa kansainvälisen ympäristösääntelyn globaalia aikataulua ja vaikutustenarviointien välttämättömyyttä ennen päätöksentekoa. Päätöksenteossa on huomioitava Suomen viennin riippuvuus merikuljetuksista sekä maantieteellisen sijainnin ja liikenteellisten erityisolosuhteiden (talvimerenkulku) vaikutukset alan logistiseen kilpailukykyyn.

4 Kertaluonteinen elpymisväline ja sen tehokas toimeenpano

EU-tasolla elvytyspaketin toimeenpanossa on keskeistä, että vältetään kilpailun vääristyminen. Valtiontukisääntöjä tulee soveltaa jäsenmaissa samoilla tavoilla ja rahankäytön valvontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kansallisessa toimeenpanossa tulee muistaa, että yritysten rooli vihreässä siirtymässä on keskeinen. Siksi rahankäytössä tulisi keskittyä yrityslähtöisiin hankkeisiin, jotka saadaan nopeasti liikkeelle. Yrityksillä on oltava mahdollisuus hakea rahoitusta omista lähtökohdistaan liiketoiminnan näkökulmasta mielekkäällä tavalla. Tärkeät uudet investoinnit mahdollistetaan turvaamalla yrityksille edellytykset kilpailla tasapuolisesti kansainvälisillä markkinoilla.

Toimeenpanon periaatteisiin täytyy lisäksi kuulua teknologianeutraalius ja markkinaehtoinen, avoin kilpailu. Koska kansallisesti EU-elvytyksellä tavoitellaan sekä ilmastomuutoksen hillintää ja samalla talouden kasvua sekä globaalia eturintamaa,

Karoliina Niemi

11.3.2021

18/21/L/A

ovat metsäteollisuuden ilmastotiekartan toteuttamiseen tähtäävät toimenpiteet lähtökohtaisesti sopivia ja tarkoituksenmukaisia.

5 Avoin ja vastuullinen kauppapolitiikka

Metsäteollisuus katsoo, että maailmantalous tarvitsee monenvälisiä nykyaikaan päivitettyjä sääntöjä, joita täydennetään EU:n kahdenvälisillä ja alueellisilla järjestelyillä. Markkinoiden avoimuus ja yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset perustuvat parhaimmillaan yhdessä sovittuihin velvoittaviin sääntöihin. Näin edistetään tasapuolista kilpailua, vakautta ja ennustettavuutta globaalissa toimintaympäristössä.

Suomen metsäteollisuudelle kyse on myös sen varmistamisesta, että saamme tuotteemme globaaleille markkinoille. Näin niistä saadaan myös laajin mahdollinen ilmastohyöty. Yleisemminkin kaupan kestävyys on tärkeää. Samoin kiertotalouden edistäminen. Metsäteollisuus kannattaa kiertotalouden tavoitteiden saattamista osaksi EU:n kauppasopimuksia sekä monenkeskistä kauppapolitiikkaa. Markkinoillepääsyn ja kansainvälisen kysynnän edistämiseksi tulee huomioida myös kiertotalouden tuotoksena syntyneet tuotteet. Lisäksi kaupan esteiden purkamisessa tulee huomioida biopohjaisen kiertotalouden perustana olevat uusiutuvasta raaka-aineesta valmistetut tuotteet.

Yritysten yhteiskuntavastuussa EU:n tulee kauppasopimuksissa toimia sen mukaisesti, mitä on EU:n sisäisesti sääntelystä päätetty. Yritysten velvoitteet eivät voi esimerkiksi vaihdella sopimuksittain.

Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että EU:n yritysvastuusääntelyssä taataan yritysten oikeusvarmuus. Yritysvastuuvaatimusten on oltava selkeästi määriteltyjä ja hallittavissa. Yritysten hallinnollinen taakka on pidettävä kohtuullisella tasolla ja eurooppalaisten yritysten kilpailukyky on varmistettava.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja